

Bolagsstyrningsrapport 2016

SJ AB ägs till 100 procent av svenska staten och förvaltas av Näringsdepartementet. Ägaren har som övergripande mål för SJ-koncernen att skapa värde, vilket medför krav på långsiktig lönsamhet, effektivitet, utvecklingsförmåga samt ett miljömässigt och socialt ansvarstagande.

Principer för bolagsstyrning

Sjs bolagsstyrning bedrivs utifrån både interna riktlinjer och externa regelverk.

Externa regelverk såsom:

- Redovisningslagstiftning och rekommendationer
- Svenska statens ägarpolicy
- Svensk kod för bolagsstyrning (Koden)

Interna riktlinjer såsom:

- Bolagsordning
- Styrelsens arbetsordning, vd-instruktion samt instruktion för rapportering av hållbart företagande inklusive den ekonomiska rapporteringen
- Interna riktlinjer som vägledning för koncernens verksamhet och medarbetare, såsom Sjs interna uppförandekod samt risk-, inköps-, arbetsmiljö-, trafiksäkerhets- och finanspolicy

Bolagsordning, tidigare bolagsstyrningsrapporter, material från Sjs senaste bolagsstämmor med mera finns tillgängliga på Sjs webbplats sj.se under "Bolagsstyrning".

Tillämpning av Koden

Bolag som tillämpar Koden kan avvika från enskilda regler under förutsättning att skälen till varje avvikelse anges. De avvikelser som SJ gör från Koden beror huvudsakligen på ägarförhållandena: SJ ägs till 100 procent av den svenska staten medan Koden främst riktas mot noterade företag med spritt ägande. Avvikelser har skett från följande kodregler:

Kodregel 1.4

Publicering av information om aktieägares initiativrätt. Syftet med denna regel är att ge aktieägare möjlighet att i god tid förbereda sig inför årsstämma och få ärenden upptaget i kallelse till bolagsstämma. I statligt helägda bolag saknas skäl att följa denna kodregel.

Kodregel 2

Inrättandet av en valberedning inför val och arvodering av styrelse och revisorer. Sjs styrelse har beslutat att ersätta kodreglerna om valberedning, under kodregel 2, med äga-

rens nomineringsprocess som närmare beskrivs i statens ägarpolicy.

Ägarstyrning

Ägarens långsiktiga finansiella mål för SJ är avkastning på operativt kapital på minst 7 procent i genomsnitt samt en nettoskuldssättningsgrad på 0,5–1,0 gånger på sikt. Utdelning ska långsiktigt uppgå till mellan 30 och 50 procent av årets resultat. Genom bolagsordningen bestämmer ägaren bolagets verksamhet. Under 2016 har möten ägt rum mellan ägaren, Sjs styrelseordförande och vd. Områden som berörts under årets dialog är bland annat punktlighetsarbetet, sjukfrånvaron och uppgradering och modernisering av samtliga X2000-tåg. Utöver dessa möten förs en löpande dialog med ägaren. Ägaren utövar sina rättigheter som aktieägare på bolagsstämman.

Bolagsstämma

Årsstämma ska enligt statens ägarpolicy äga rum före den 30 april varje år. Om särskilda skäl finns kan stämma hållas därefter, dock senast den 30 juni. Årsstämman hålls i Stockholm och SJ anger på sin webbplats plats och tid för när årsstämma kommer att hållas. Utöver årsstämma kan extra bolagsstämma hållas.

Årsstämma 2016

Årsstämman för SJ AB 2016 hölls den 21 april 2016 i Stockholm och var öppen för allmänheten. Närvarande erbjöds att ställa frågor till Sjs ledning.

I enlighet med ägarens förslag beslutade stämman att för tiden intill nästa årsstämma att välja: Omval av Jan Sundling som styrelsens ordförande. Omval av styrelseledamöterna Siv Svensson, Mikael Staffas, Michael Thorén, Ulrika Dellby och Mikael Stöhr. Nyval av styrelseledamoten Kersti Strandqvist. Stämman fastställde styrelsens arvoden och särskilda arvoden för arbetet i inrättade utskott.

Stämman beslöt att fastställa resultat- och balansräkning för koncernen och bolaget samt att fastslå den av styrelsen föreslagna utdelningen om 188 MSEK. Utbetalning verkställdes den 10 maj 2016. Stämman beviljade ansvarsfrihet för styrelsen och vd. Protokollet från årsstämman finns på Sjs webbplats.

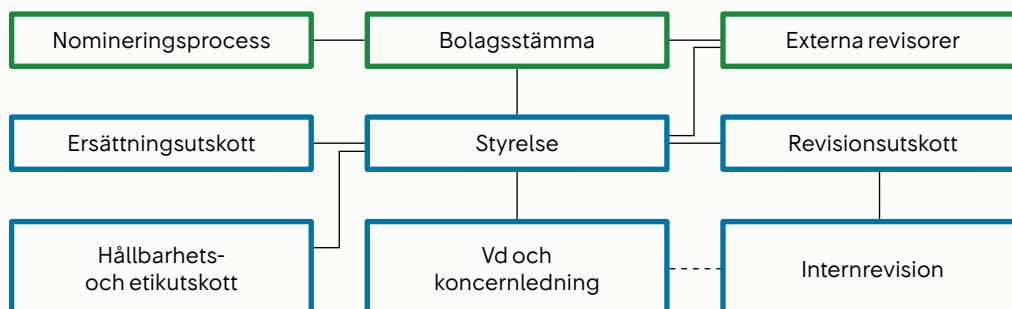
Årsstämma 2017

Årsstämma 2017 äger rum den 25 april 2017 i Stockholm. Kallelse till årsstämma skickas ut i mars.

Styrelsen

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bolagets förvaltning och skötsel. I statens ägarpolicy anges att styrel-

SJ AB, ägarstyrning

Styrelse, styrelsefunktion och närvaro

Namn	Styrelsefunktion	Styrelse-sammansattnen	Revisionsutskott	Ersättningsutskott	Hållbarhets- och etikutskott
Jan Sundling	Styrelseordförande, ordförande i ersättningsutskottet och i hållbarhets- och etikutskottet	10/10	-	2/2	2/2
Siv Svensson	Ledamot, ordförande i revisionsutskottet	10/10	8/8	-	-
Mikael Staffas	Ledamot	10/10	8/8	-	-
Kersti Strandqvist ¹	Ledamot	7/10	-	-	2/2
Mikael Stöhr	Ledamot	9/10	-	0/2	-
Ulrika Dellby	Ledamot	10/10	-	-	2/2
Gunilla Wikman ²	Ledamot	1/10	1/8	-	-
Michael Thorén ³	Ledamot	10/10	4/8	2/2	-
Stefan Zetterlund	Arbetstagarrepresentant	10/10	-	-	-
Per Hammarqvist	Arbetstagarrepresentant	9/10	-	-	-
Hans Pilgaard	Arbetstagarrepresentant	10/10	-	-	-

¹ Kersti Strandqvist utsågs till ledamot i SJs styrelse den 21 april 2016, innan dess hade två styrelsemöten hållits.

² Gunilla Wikman avgick ur SJs styrelse den 21 april 2016.

³ Michael Thorén är ledamot i revisionsutskottet sedan den 21 april 2016. Innan dess hade tre revisionsutskottsmöten hållits.

sen, i de bolag där staten har ägarintresse, ansvarar för att bolagen sköts föredömligt inom de ramar som ges av lagstiftning, bolagets bolagsordning, ägarens anvisningar och ägarpolicy. Vidare ska styrelsen i statligt ägda bolag verka för att bolaget ska agera föredömligt inom hållbart företagande avseende områden som miljö, etik, arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, jämställdhet och mångfald.

Tillsättning av styrelse

Nomineringsprocessen avseende styrelseledamöter till de statligt ägda bolagen drivs och koordineras av enheten för statligt ägande inom Näringsdepartementet. En arbetsgrupp analyserar kompetensbehovet utifrån styrelsens sammansättning samt bolagens verksamhet och situation. Nominering och tillsättning av nya ledamöter föregås av en löpande dialog mellan departement och styrelseordföranden. Arbetet med att skapa en strukturerad och enhetlig nomineringsprocess syftar till att säkerställa en effektiv kompetensförsörjning till bolagens styrelser.

Näringsdepartementets förslag till styrelse presenteras i kallelse till årsstämman och på bolagets webbplats i god tid före årsstämma. Styrelseledamöter utses av årsstämman för ett år i taget. Ytterligare bestämmelser om nominering av styrelse framgår av statens ägarpolicy.

Styrelsens sammansättning

Sjs styrelse ska bestå av lägst tre och högst åtta ledamöter utan suppleanter. Enligt statens ägarpolicy ska styrelsen ha hög kompetens väl anpassad till bolagets verksamhet, situation och framtida utmaningar. För att komma ifråga för en styrelseplats fordras god kunskap inom antingen löpande affärsverksamhet, affärsutveckling, branschkunskap, finansiella frågor eller andra relevanta områden. Sammansättningen av styrelsen ska också ske så att en balans uppnås avseende kompetens, bakgrund, ålder och kön i enlighet med ägarpolicyn.

Sjs styrelse bestod från stämman i april 2016 av sju stämموالدا ledamöter. Av styrelsens ledamöter är tre (43 procent) kvinnor och fyra (57 procent) män. Arbetstagarorganisationerna har utsett tre arbetstagarrepresentanter till styrelsen. Ingen av styrelsens ledamöter ingår i koncernledningen. Samtliga styrelseledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen, se även information på sidan 6. Vd samt ekonomidirektören deltar vid styrelsesammansattnen. Övrig koncernledning deltar vid behov i vissa möten. Sjs chefsjurist är sekreterare i styrelsen.

Styrelsens arvoden och arvoden för arbetet i styrelsens utskott

Styrelsens arvoden och särskilda arvoden för arbetet i inrättade utskott bestäms av årsstämman. Dessa arvoden ska i enlighet med statens ägarpolicy vara konkurrenskraftiga men inte marknadsledande. Arvode utgår inte till styrelseledamot som är anställd i Regeringskansliet, eller till arbetstagarrepresentanter. Beslut togs av årsstämman 2016 om att Sj ska tillämpa de riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande som styrelsen föreslagit.

Fastställd ersättning till Sjs styrelse, SEK

	2016	2015
Styrelsens ordförande	400 000	400 000
Styrelsens ledamöter	160 000	150 000
Revisionsutskottets ordförande	55 000	55 000
Revisionsutskottets ledamöter	43 000	43 000

För fullständig information om principer och ersättningar till styrelseledamöter, se not 5 i års- och hållbarhetsredovisningen 2016.

Styrelsens arbete

Styrelsen har antagit en arbetsordning som anger hur arbetet ska fördelas mellan styrelse, utskott och vd. Arbetsordningen fastställs årligen och reglerar, utöver obligatoriska punkter enligt aktiebolagslagen, bland annat ordförandens uppgifter, information till styrelsen, former för styrelsemöten samt utvärdering av vd och styrelsens arbete. Arbetsordningen anger bland annat att följande ärenden ska finnas på agendan varje år: godkännande av budget, avgivande av externa finansiella rapporter, strategisk plan, Sjs riskhantering och fastställande av policyer. Styrelsen beslutar även i frågor av principiell karaktär eller av stor finansiell betydelse.

Styrelsens arbete 2016

Under 2016 hölls tio styrelsemöten, varav två per telefon. Styrelsen genomförde löpande sedvanliga uppföljningar av såväl finansiella som icke-finansiella utfall, bland annat i form av månatlig redovisning av strategiska nyckeltal i Sjs styrkort. Med denna information som utgångspunkt gavs styrelsen möjlighet att löpande bedöma Sjs resultat även inom hållbart företagande. I februari 2016 träffade styrelsen bolagets revisorer utan att någon från koncernledningen närvarade, i enlighet med Kodens krav.

Ordföranden leder styrelsens arbete och ansvarar för att övriga ledamöter får erforderlig information. Styrelsen har inrättat ett revisionsutskott, ett ersättningsutskott samt under 2016 ett hållbarhets- och etikutskott. Hållbarhets- och etikutskottet är en formalisering av den arbetsgrupp inom styrelsen som tidigare behandlat frågor avseende hållbarhet och etik. Styrelsen har även fastställt arbetsordning för utskotten. På styrelsemötet i juni deltog även delar av Sjs koncernledning. Diskussion fördes kring frågor av strategisk vikt.

Styrelsens arbete i utskott

Utskotten bereder frågor inför beslut av styrelsen. I enskilda frågor kan styrelsen delegera beslutsrätten till respektive utskott.

Revisionsutskottet

Revisionsutskottets uppgift är bland annat att:

- Stärka dialogen med Sjs revisorer för att därigenom skapa ökad tydlighet beträffande iakttagelser som rör bolagets styrning, redovisning och kontroll
- Träffa externa revisorer för att löpande vara informerad om revisionens planering, inriktning och omfattning
- Bereda styrelsens arbete med att kvalitetssäkra Sjs finansiella rapportering så att rapporterna ger en rättvisande bild av Sjs ekonomiska ställning samt lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet
- Behandla väsentliga riskområden och ändringar i uppskattningar och bedömningar samt säkerställa att riskbedömningen återspeglas i den finansiella rapporteringen.
- Delta i upphandlingen av revisorer och förbereda förslag till val av revisorer
- Gå igenom extern- respektive internrevisorernas rapporter och att säkerställa att rapporterade iakttagelser åtgärdas och kommuniceras till verkställande direktören
- Behandla frågor om intern kontroll

Under 2016 var Siv Svensson ordförande i revisionsutskottet. Mikael Staffas och Michael Thorén var ledamöter i utskottet. Föredragande i revisionsutskottet är Sjs ekonomi-

direktör, Carina Wång. Därutöver deltar chefen för internrevisionen samt de externa revisorerna i delar av utskottets sammanträden. Under året har åtta möten hållits, varav ett per telefon. Sjs revisorer har under året föredragit väsentliga redovisnings- och revisionsfrågor samt frågor avseende intern kontroll och processer. Utskottets ordförande informerade löpande styrelsen om utskottets arbete.

Ersättningsutskottet

Ersättningsutskottets uppgifter är att:

- Säkerställa implementering och efterlevnad av de av årsstämman beslutade riktlinjerna för anställningsvillkor för ledande befattningshavare
- Bereda styrelsens förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för vd och andra ledande befattningshavare till årsstämman
- Bereda styrelsens förslag till uppdaterade riktlinjer om behov uppstår. Bereda löpande frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för vd, inför styrelsens beslut, samt utgöra avstämmade instans beträffande vd:s förslag till ersättning och andra anställningsvillkor för övriga ledande befattningshavare, allt inbegripet årlig lönerrevision

Under 2016 var Jan Sundling ordförande i ersättningsutskottet. Michael Thorén och Mikael Stöhr var ledamöter i utskottet. Föredragande i ersättningsutskottet är Sjs verkställande direktör, Crister Fritzon. Under året har två protokollförda möten hållits och utskottets ordförande informerade löpande styrelsen om utskottets arbete.

Hållbarhets- och etikutskottet

Hållbarhets- och etikutskottets uppgift är att följa, bereda och ta initiativ i övergripande och strategiska hållbarhetsfrågor.

Under 2016 var Jan Sundling ordförande i hållbarhets- och etikutskottet. Kersti Strandqvist och Ulrika Dellby var ledamöter i utskottet. Sjs verkställande direktör, Crister Fritzon, deltar i utskottet. Föredragande i utskottet är Sjs Direktör kvalitet och miljö/hållbarhetschef, Erica Kronhöffer. Under året har två protokollförda möten hållits. Utskottets ordförande informerade löpande styrelsen om utskottets arbete.

Styrelsens arbete 2016

December

- Upphandling revisionstjänster
- Budget 2017
- Beslut antaganden nedskrivningsprövning Q4 2016
- Anbud upphandlad trafik

Oktober

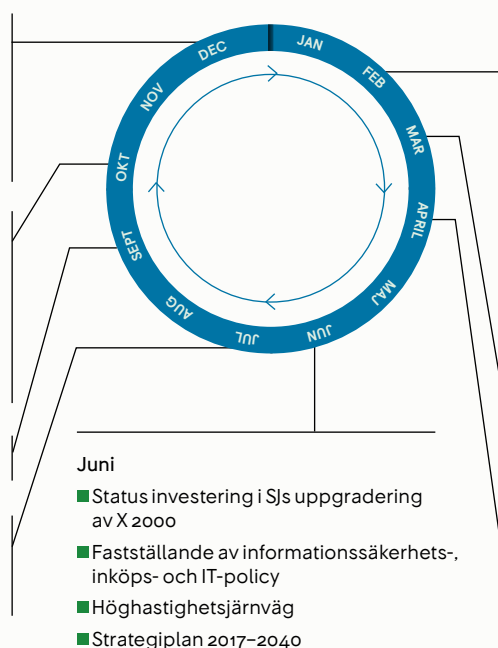
- Fastställande av affärsplan 2017–2021
- Delårsrapport
- Fastställande av reviderad finanspolicy, riskpolicy och intern uppförandekod
- Anbud upphandlad trafik

September

- Anbud upphandlad trafik

Juli

- Delårsrapport
- Fastställande av strategiplan 2017–2040

Februari

- Genomgång av externa revisorer avseende bokslut 2015
- Bokslutskommuniké 2015
- Resultatdisposition för räkenskapsår 2015
- Fastställande av finanspolicy
- Status investering i Sjs uppgradering av X 2000
- Utvärdering av styrelse och vd
- Höghastighetsjärnväg
- Revisorerna träffade styrelsen utan koncernledningens närvaro

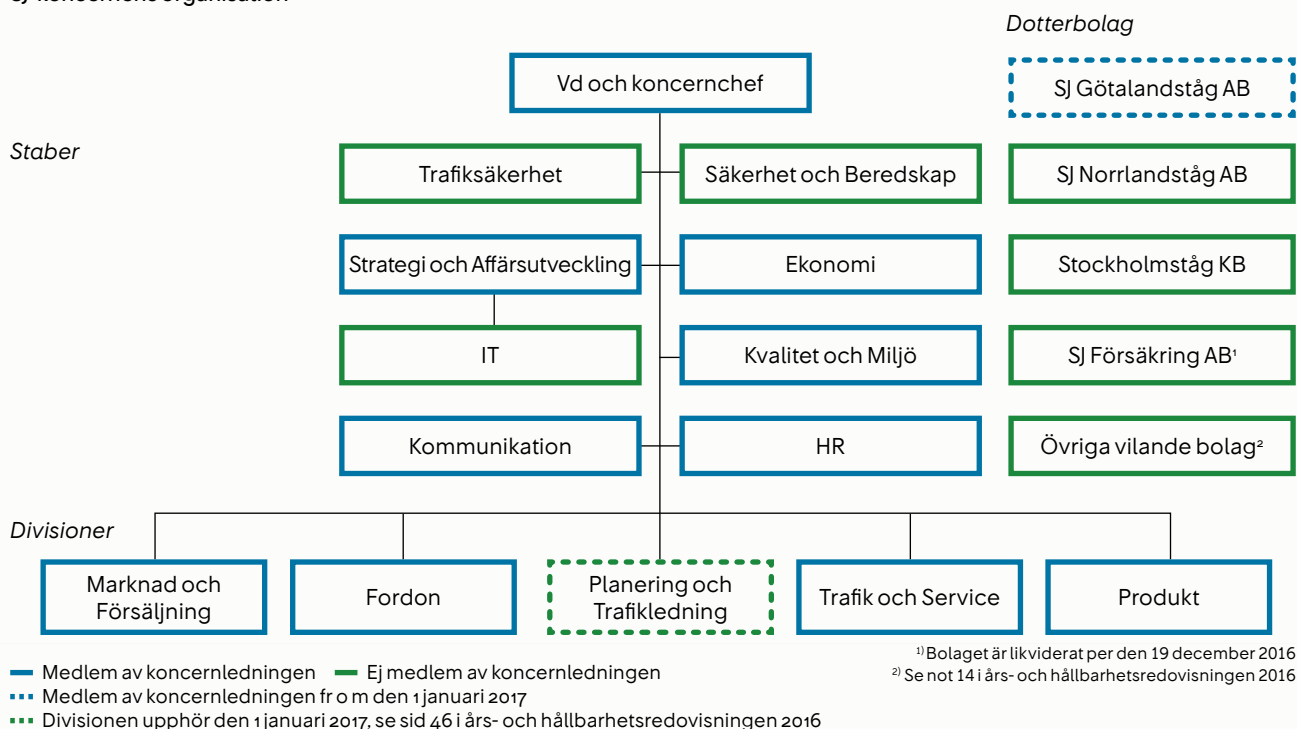
Mars

- Bokslut, års- och hållbarhetsredovisning samt revisionsberättelse 2015
- Risk- och incidentrapport fjärde kvartalet 2015

April

- Delårsrapport
- Årsstämma
- Konstituerande styrelsemöte

SJ-koncernens organisation

Utvärdering av styrelsens och vd:s arbete

Styrelsens ordförande ansvarar för att vd:s och styrelsens arbete utvärderas genom en systematisk och strukturerad process en gång per år. Utvärderingen, som utförs av en extern part, innebär att styrelsen utvärderas såväl som grupp som individuellt. Ordförande, ledamöter och vd svarar på frågor i en webbaserad utvärdering. För 2016 inkluderade utvärderingen även intervjuer med styrelseledamöterna och vd. Utvärderingen kartläggs, analyseras och jämförs med föregående års resultat med särskilt fokus på beslutade utvecklingsområden. Utvärderingen för 2016 avrapporterades vid styrelsemötet i februari 2017. Näringsdepartementet informeras om utvärderingens resultat. Därefter sker ett uppföljande möte med styrelsens ordförande. Utvärderingen syftar till att löpande effektivisera styrelsearbetet och ge underlag till arbetet med att utse nya ledamöter.

Revisorer

Ansvaret för val av revisorer ligger hos ägaren och val av revisorer beslutas av årsstämman. Det praktiska arbetet med upphandlingen hanteras av styrelsens revisionsutskott och hela processen följs av regeringskansliets handläggare. För det fall omval av revisorer övervägs, utvärderas alltid revisorernas arbete av ägaren. I kallelse till årsstämma presenteras förslag till val av revisorer och information om förhållanden som kan vara av betydelse vid bedömning av föreslagna revisorers kompetens och oberoende. Föreslagna revisorer ska närvara på årsstämman.

Revisorer 2016

På årsstämman den 21 april 2016 valdes revisionsbolaget Deloitte AB, företrädd av auktoriserad revisor Hans Wärén som huvudansvarig, intill årsstämman 2017. Revisorerna har avrapporterat sin bokslutsgranskning för 2016 till hela styrelsen vid styrelsemötet den 14 februari 2017. Under räkenskapsåret 2016 har revisionsutskottet och revisorerna diskuterat bolagets bokslut, redovisning, förvaltning och riskhantering. Vid ett tillfälle har revisorerna träffat styrelsen utan närvaro av

koncernledningen. Dessutom har revisorerna fortlöpande haft kontakt och möten med styrelsens revisionsutskott. Arvode och kostnadsersättning till revisorerna utgår enligt löpande räkning och redovisas i årsredovisningen, not 8 i års- och hållbarhetsredovisningen 2016.

Koncernledning

Sjs koncernledning består av Sjs vd och koncernchef samt tio direktörer för Sjs divisioner och staber. Malou Sjörin är nytitrad Direktör Kommunikation och har varit medlem i Sjs koncernledning sedan januari 2016. Medlemmar i koncernledningen utses av vd efter samråd med styrelsen.

Sjs vd ansvarar för Sjs löpande förvaltning och har i enlighet med aktiebolagslagen och styrelsens riktlinjer och anvisningar rätt att besluta i alla frågor som rör den löpande förvaltningen. Vd leder verksamheten och fattar beslut avseende SJ AB och SJ-koncernen i samråd med koncernledningen, vilka sammanträder regelbundet. Koncernledningens uppgift är att:

- Säkerställa att SJ upprättar och följer årets affärsplan, verksamhetsplaner och budget vid business reviews
- Leda och besluta om den taktiska operativa verksamheten inom ramen för fastställd affärsplan

Samtliga divisioner, dotterbolag och staber drivs av en direktör i samråd med en ledningsgrupp, vilka sammanträder regelbundet. Direktörerna ansvarar för att planera, styra, följa upp och förbättra respektive divisions, dotterbolags eller stabs verksamhet så att:

- Divisionen, dotterbolaget eller staben fullgör sin roll och drivs i enlighet med Sjs vision, affärsidé och affärsplan
- Verksamheten bedrivs enligt gällande lagstiftning och myndigheters föreskrifter samt i övrigt följer styrande dokument inom SJ
- Upprätta verksamhetsplaner, med tydliga aktiviteter för divisionen, dotterbolaget och staben, utifrån SJ-koncernens övergripande affärsplan samt att se till att verksamhetsplanen internt kommuniceras, genomförs och följs upp

Förändringar i organisationen efter räkenskapsårets utgång

Den 1 januari 2017 förändrades koncernens struktur. Trafikplaneringen flyttades från division Planering och Trafikledning till division Produkt. Trafikledningen flyttades från division Planering och Trafikledning till division Trafik och Service. I och med denna organisationsförändring upphörde division Planering och Trafikledning. Ansvar för nattågstrafiken övergick från dotterbolaget SJ Norrlandståg till division Produkt. Medarbetare i SJ Norrlandståg placeras från och med 1 januari 2017 ansvarsmässigt inom division Trafik och Service.

Verkställande direktören för SJ Götalandståg, Lena Källström, är medlem av SJs koncernledning från och med den 1 januari 2017. Jens Wigen, Direktör Planering, lämnade SJ vid årsskiftet.

Riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare

SJ följer regeringens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande, utfärdade den 20 april 2009. Beslut om anställningsvillkor för verkställande direktören bereds av ersättningsutskottet och beslutas av styrelsen. Beslut om anställningsvillkor för övriga ledande befattningshavare fattas av verkställande direktören efter sedvanlig avstämning med bolagets ersättningsutskott. För fullständig information om principer och ersättningar, se not 5 i års- och hållbarhetsredovisningen 2016.

Styrning av verksamheten

SJ har ett integrerat och certifierat ledningssystem omfattande kvalitet (ISO 9001), miljö (ISO 14001) samt arbetsmiljö (OHSAS 18001). Ledningssystemet är externt reviderat och för att utvärdera och följa upp ledningssystemets effektivitet använder SJ även den så kallade EFQM-modellen (European Foundation of Quality Management). Modellen mäter var SJ befinner sig i förhållande till vision och uppsatta mål på ett strukturerat och systematiskt sätt. SJ har även ett balanserat styrkort för att regelbundet göra en avstämning gentemot de årliga mål som beslutas i samband med att affärsplanen fastställs. Läs mer om styrkortet på sidan 30 i års- och hållbarhetsredovisningen 2016.

SJ-koncernen har en långsiktig strategisk plan där bland annat långsiktiga och övergripande mål definieras. Det är koncernledningens uppgift att tillsammans med styrelsen säkerställa att bolaget avancerar framåt och i enlighet med uppsatta mål.

Som komplement till SJs strategiska plan finns en femårig affärsplan där strategiska beslut operationaliseras. Affärsplanen är indelad i sex styrområden med tillhörande nyckeltal och redogörs för i SJs styrkort. Det balanserade styrkortet säkerställer att SJ har fokus på alla tre delarna av hållbarhet; social hållbarhet, miljömässig hållbarhet samt ekonomisk håll-

barhet. Varje division, dotterbolag och stab tar även fram en verksamhetsplan där affärsmålen översätts till konkreta aktiviteter och nyckeltal bryts ner till specifika mål för respektive enhet. Varje division, dotterbolag och stab tar även årligen fram budget och prognoser.

Den femåriga trafik- och fordonsplanen är en integrerad del av affärsplanen och beskriver hur SJ avser att utveckla sitt utbud på respektive linje under affärsplanperioden. Trafik- och fordonsplanen ligger till grund för att bedöma biljettintäkter samt beräkna produktionsrörliga kostnader för respektive år och linje.

Beslutsforum och råd

Koncernledningen beslutar vilka divisionsöverbyggande beslutsforum som ska drivas inom SJ-koncernen. Koncernledningen beslutar även om respektive forums syfte, dess stående agenda samt deltagare i forumet. Vd delegerar sitt beslutsmandat till respektive forum, vilket gäller inom ramen för gällande affärsplan och budget. Inom SJ finns för närvarande fem olika forum förutom koncernledningen: strategiforum, marknadsforum, produktionsforum, forum för upphandlad trafik samt risk- och säkerhetsforum. Vart och ett av de fem beslutsforumen har tre huvudsakliga uppgifter:

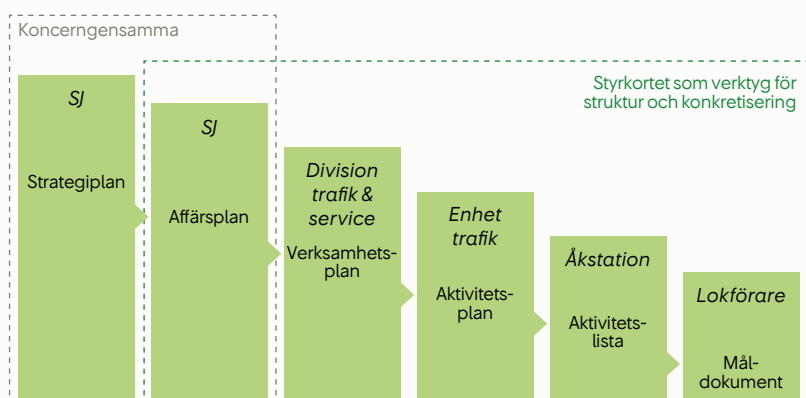
- Bredda och snabba upp beslutsfattandet i SJ-koncernen
- Besluta och regelbundet koordinera och prioritera frågor som omfattar fler än två divisioner
- Säkerställa att arbetet fortskrider i organisationen och säkra högt tempo i genomförandet

Som komplement till beslutsforum kan koncernledningen besluta om råd. Syftet med ett råd är att säkra tvärfunktionell hantering av aktuella och/eller prioriterade frågor inom exempelvis inköp, IT, utbildning eller varumärke. Ett råd har inget ytterligare mandat utöver deltagarnas normala mandat.

Intern uppförandekod

SJs interna uppförandekod ger vägledning för hur medarbetare förväntas agera och bemöta varandra, kunder, resenärer och andra intressenter. Utgångspunkt i uppförandekoden är SJs värdeord; Pålitligt, Enkelt, Mänskligt och Härligt. Uppförandekoden omfattar alla medarbetare inom SJ-koncernen inklusive styrelseledamöter och självständiga uppdragstagare. Uppförandekoden innehåller bland annat nolltolerans mot korruption.

Sedan 2014 har SJ en funktion för visselblåsning dit medarbetare kan rapportera in oegentligheter, inklusive avsteg från den interna uppförandekoden. Funktionen garanterar anonymitet för uppgiftslämnaren och anmälningar hanteras av en grupp bestående av cheferna för Juridik, Säkerhet och Beredskap, Internrevision samt Hållbarhet. Under 2016 har gruppen hanterat fyra ärenden.

Styrning i praktiken

De långsiktiga styrmålen i SJs affärsplan översätts till operativa mål och aktiviteter för alla delar inom verksamheten. Genom detta tydliggörs det för varje medarbetare hur var och en kan påverka och bidra till företagets gemensamma mål.

Detta är ett exempel från Division Trafik & Service.

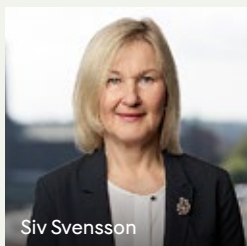
Styrelse

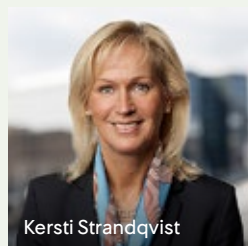
Jan Sundling

Mikael Staffas

Siv Svensson

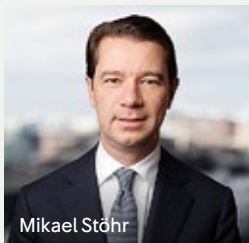
Kersti Strandqvist

Stefan Zetterlund

Ulrika Dellby

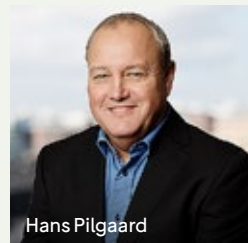
Mikael Stöhr

Michael Thorén

Per Hammarqvist

Hans Pilgaard

Jan Sundling

Styrelseordförande i SJ AB sedan 2011

Ordförande i ersättningsutskottet och i hållbarhets- och etikutskottet
Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen

Född: 1947

Utbildning: Sjökapensexamen, högre företagsekonomisk utbildning

Befattningar och styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Sjöfartsverket, Institutet för kvalitetsutveckling-SIQ. Styrelseledamot i Corem Property Group AB och Aditro Logistics AB

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: CEO Green Cargo AB

Ulrika Dellby

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2014

Ledamot i hållbarhets- och etikutskottet
Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen

Född: 1966

Utbildning: Civilekonom

Befattningar och styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Lifco AB, Cybercom Group AB samt BIG BAG Group AB. Partner Fagerberg & Dellby Fond I AB

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: Vice ordförande för Fastighetsaktiebolaget Norrporten, partner i The Boston Consulting Group

Mikael Staffas

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2013

Ledamot i revisionsutskottet
Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen

Född: 1965

Utbildning: Civilingenjör och MBA

Befattningar och styrelseuppdrag: Direktör Boliden Gruvor. Styrelseledamot i branschorganisationen SveMin samt Gruvornas Arbetsgivareförbund, GAF.

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: CFO Boliden, CFO Södra Skogsägarna

Mikael Stöhr

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2014

Ledamot i ersättningsutskottet
Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen

Född: 1970

Utbildning: Jurist- respektive ekonomexamen

Befattningar och styrelseuppdrag: Vd och koncernchef för Coor Service Management AB

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: Vd och koncernchef för Green Cargo AB, vd och koncernchef för AxIndustries AB

Siv Svensson

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2012

Ordförande i revisionsutskottet
Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen

Född: 1957

Utbildning: Examen i internationell ekonomi

Befattningar och styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Swedbank, Karolinska Sjukhuset, Allba AB, Inlandsinnovation AB och Forum Syd

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: Vd Sefina Finance AB, vvd och regionbankschef Nordea

Michael Thorén

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2012

Ledamot i revisionsutskottet och ersättningsutskottet
Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen

Född: 1969

Utbildning: Civilekonom

Befattningar och styrelseuppdrag: Kansli- råd i Näringsdepartementet. Styrelseledamot i Orio AB, Metria AB och Svevia AB.

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: Analytiker ABN/Amro Bank, projektansvarig Retriva Kredit

Kersti Strandqvist

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2016

Ledamot i hållbarhets- och etikutskottet
Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen

Född: 1963

Utbildning: Civilingenjör, Technologie Licensiat och Master of Marketing HEC

Befattningar och styrelseuppdrag: Hållbarhetsdirektör för Svenska Cellulosa AB
Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: Styrelseledamot i TeliaSonera AB och i Swedish Match AB, SCA Affärsområdeschef Feminine Care, SCA Affärsområdeschef Baby Care

Per Hammarqvist

Arbetstagarrepresentant i SJ AB sedan 2011

Född: 1958

Befattningar och styrelseuppdrag: Trafikplanerare, ordförande i SACO-föreningen vid SJ och i TJ-föreningen vid SJ, ledamot i SACO-förbundet Trafik & Järnvägs Förbundsstyrelse

Stefan Zetterlund

Arbetstagarrepresentant i SJ AB sedan 2016

Född: 1963

Befattningar och styrelseuppdrag: Tågmästare, vice ordförande och avtalsansvarig Seko Förhandlingsorganisation SJ, ordförande i Seko-klubben i Hallsberg samt ordförande för Sekos förbundsrevisorer

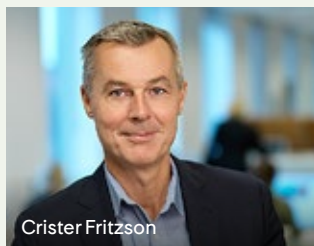
Hans Pilgaard

Arbetstagarrepresentant i SJ AB sedan 2012

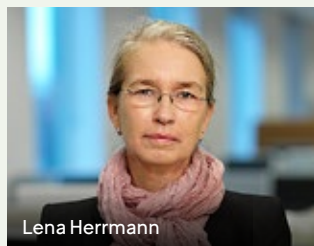
Född: 1963

Befattningar och styrelseuppdrag: Lokförare, ordförande ST-spårtrafik vid SJ AB och ledamot i ST-spårtrafiks avdelningsstyrelse

Koncernledning

Crister Fritzson

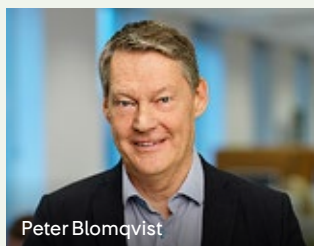
Lena Herrmann

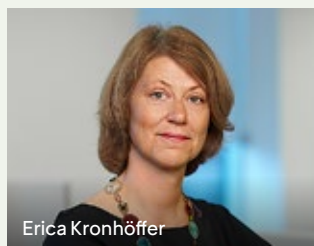
Madeleine Raukas

Jens Wigen

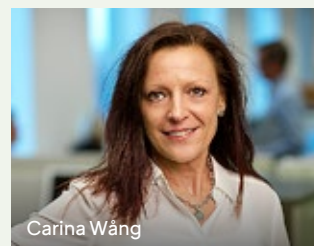
Peter Blomqvist

Erica Kronhöffer

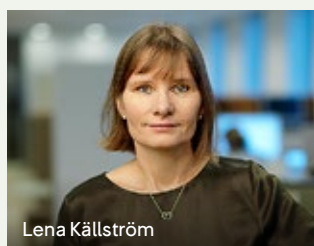
Thomas Silbersky

Carina Wång

Claes Broström

Lena Källström

Malou Sjörin

Caroline Åstrand

Crister Fritzson

Verkställande direktör/Koncernchef sedan 2012

Född: 1961

Utbildning: Marknadsekonom

Styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Systembolaget AB, Trafik i Mälardalen AB, Net Insight AB, Samtrafiken i Sverige AB, Almega Tjänsteförbunden, Svensk Turism AB, Svenskt Näringsliv och Järnvägsbranschens Samverkansforum. Ordförande i Branschföreningen Tågoperatörerna

Tidigare befattningar: Vd och koncernchef Teracom, vd Boxer

Peter Blomqvist

Direktör HR sedan 2009

Född: 1954

Utbildning: Socionom

Styrelseuppdrag: Styrelseledamot i branschstyrelsen Spårtrafik, Almega

Tidigare befattningar: Personalchef persontrafikdivision och personalchef affärsområde försäljning på Statens Järnvägar

Claes Broström

Direktör Fordon sedan 2006

Född: 1954

Utbildning: Maskiningenjör och marknadsökonom

Tidigare befattningar: Senior Vice President SAS AB, Vice President Ericsson AB

Lena Herrmann

Direktör Strategi och Affärsutveckling samt tf Direktör IT sedan 2015

Född: 1962

Utbildning: Civilingenjör

Styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Eskilstuna Kuriren AB, Ordförande i MTD KB och MTD AB

Tidigare befattningar: Vd Dagens Nyheter, Vice vd Bonnier Newspapers

Erica Kronhöffer

Direktör Kvalitet och Miljö/Hållbarhetschef sedan 2013

Född: 1971

Utbildning: Jur kand

Styrelseuppdrag: Styrelseledamot i CSR Sweden

Tidigare befattningar: Hållbarhetschef PostNord AB, Director Sustainable Affairs Green Cargo AB

Lena Källström

Verkställande direktör SJ Götalandsståg AB sedan 2012.

Född: 1965

Utbildning: Civilekonom med inriktning mot Service Management

Tidigare befattningar: Chef service regional SJ AB, Distriktschef Sodexo Medlem av Sjs koncernledning sedan 1 januari 2017

Madeleine Raukas

Direktör Trafik och Service sedan 2012

Född: 1967

Utbildning: Fil kand

Styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Branschföreningen Tågoperatörerna och Trafik i Mälardalen AB

Tidigare befattningar: Vice vd och tf vd SL, vd SAS Ground Service Sverige

Thomas Silbersky

Direktör Marknad och Försäljning sedan 2013

Född: 1965

Utbildning: MBA

Tidigare befattningar: Commercial Director Rynkeby Foods AB (Arla), General Manager Tivall Scandinavia (Nestlé), Marketing Director Carlsberg

Malou Sjörin

Direktör Kommunikation sedan 2016

Född: 1972

Utbildning: Civilekonom

Tidigare befattningar: Skandinavisk kommunikationsdirektör Trygg-Hansa/Codan, Informationschef Capgemini

Jens Wigen

Direktör Planering 2012–2016

Född: 1955

Utbildning: Fil kand

Tidigare befattningar: VD TUIfly Nordic, Vice president Planning SAS Sverige Medlem av Sjs koncernledning t o m 31 december 2016

Carina Wång

Direktör Ekonomi sedan 2013

Född: 1966

Utbildning: Civilekonom

Tidigare befattningar: CFO Micronic Mydata AB (numera Mycronic AB), Vice President och Head of Business Controlling Investor AB

Caroline Åstrand

Direktör Produkt sedan 2014

Född: 1970

Utbildning: Civilekonom

Styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Trafik i Mälardalen AB,

Tidigare befattningar: Chef strategisk produkt- och tjänstutveckling/Chef SJ Regional och SJ InterCity på SJ AB, principal på The Boston Consulting Group

Styrelsens rapport om intern kontroll

Styrelsen ansvarar enligt aktiebolagslagen och svensk kod för bolagsstyrning för den interna kontrollen i bolaget. Den externa finansiella rapporteringen i SJ omfattar delårsrapporter, bokslutskommuniké samt större delen av SJs års- och hållbarhetsredovisning. Arbetet inom revisionsutskottet utgör en del av denna styrelsekontroll. Vid samtliga revisionsutskottsmöten under 2016 har externa och/eller interna revisorer redogjort för iakttagelser.

Risker

En strukturerad riskbedömning möjliggör identifiering av de väsentliga risker som har betydelse för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen samt identifiering av var dessa risker återfinns. SJ arbetar systematiskt med riskbedömningar. Risk- och säkerhetsforum ansvarar för en etablerad process för att identifiera finansiella och icke-finansiella riskområden utifrån styrkortet. Syftet är att för varje risk tidigt kunna vidta åtgärder för att begränsa oönskade effekter eller att tillvarata identifierade möjligheter. Processen med att identifiera risker involverar alla divisioner, dotterbolag och staber vilket medför förankring och ökat medvetande i organisationen samt att risker identifieras på ett mer effektivt sätt. Varje identifierad risk har en tydlig ägare.

SJs koncernledning informeras kvartalsvis avseende riskbedömningarna, för att besluta om behov finns att vidta ytterligare åtgärder eller om nya riskområden ska bedömas. Styrelsen informeras halvårsvis om identifierade risker och vidtagna åtgärder. Läs mer på sidorna 27–28 i års- och hållbarhetsredovisningen 2016.

Intern revision

SJ har en funktion för internrevision som rapporterar direkt till styrelsens revisionsutskott. Internrevisionen genomför oberoende och objektiva granskningsuppdrag, vilket resulterar i åtgärder och förbättringsprogram. SJs internrevision gör årligen en oberoende riskanalys, vilken utgör grunden för internrevisionens årliga revisionsplan som fastställs av styrelsen. I samband med planeringsarbetet för den årliga revisionen sker diskussion mellan extern- och internrevisionen beträffande SJs riskbild. Under året har internrevisionen genomfört 25 granskningar inom bland annat: avrustning av systembehörigheter, intressekonflikter, representation och attest av leverantörsfakturer.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen utgörs av kontrollmiljön med organisation, beslutsvägar, befogenheter och ansvar som dokumenterats och kommunicerats i styrande dokument, samt den värdegrund som styrelsen och koncernledningen kommunicerar och verkar utifrån. Ansvar och befogenheter definieras i instruktioner för manualer, policyer och rutiner. Några exempel är:

- Arbetsordning för styrelse, revisionsutskott, ersättningsutskott och hållbarhets- och etikutskottet
- Styrelsens instruktion till vd
- Attestregler för att säkerställa en god kontroll av ekonomiska transaktioner för att förhindra avsiktliga eller oavsiktliga fel
- Fastställda policyer

Kontrollaktiviteter

SJs kontrollaktiviteter utformas för att systematiskt hantera väsentliga risker avseende den finansiella rapporteringen, inklusive viktiga redovisningsfrågor som identifierats under riskbedömningen. Kontrollaktiviteterna syftar till att förebygga eller tidigt upptäcka fel i den finansiella och icke finansiella rap-

porteringen och därigenom minimera konsekvenserna. Stab Ekonomi ansvarar för analysen av det ekonomiska utfallet och sammanställningen av den finansiella rapporteringen.

Ett exempel på kontrollaktiviteter är strategiska business reviews möten för hela SJ-koncernen, vilka administreras av controllerfunktionen. Vid dessa möten redovisar medlemmar i koncernledningen samt vd för trafikdrivande dotterbolag sin verksamhet och planering för vd och ekonomidirektören. Ett annat exempel på kontrollaktivitet är den månatliga uppföljningen av SJ-koncernens styrkort som omfattar både finansiella och icke-finansiella områden.

Information och kommunikation

Effektiva informations- och kommunikationsvägar möjliggör rapportering och återkoppling från verksamheten till styrelse och koncernledning. Rätt personer ska ha den information som krävs för att förstå innebörden av givna interna policyer och riktlinjer samt för att förstå konsekvenserna vid avsteg. SJ arbetar ständigt med att förbättra den interna informationen och att förtydliga beslutsvägarna, för att öka tillförlitligheten och effektiviteten i den finansiella och icke finansiella rapportering. Inom SJ finns dokumenterade beslutsvägar, befogenheter och ansvarsområden redovisade på intranätet. Möten som möjliggör dialog mellan chefer och medarbetare genomförs och stor tonvikt läggs vid regelbundna arbetsplatsträffar, där SJs övergripande frågor naturligt kopplas till den enskilde medarbetarens ansvarsområde. Dialogmöten, en gemensam träffyta för hela bolaget, har hållits vid fyra tillfällen under året. Utöver dialogmöten har extra satsningar genomförts under året och över 80 ”framtidialoger” har hållits inom division Trafik och service. Vidare genomförs medarbetarenkäter som innefattar möjlighet till återkoppling avseende lämnade svar, för såväl koncernledning som enskilda medarbetare.

Uppföljning

Uppföljning utförs löpande för att säkerställa att risker har beaktats. SJ har formaliserade processer som syftar till att säkerställa att bolaget utvecklas i rätt riktning i enlighet med de mål och riktlinjer som styrelsen och koncernledningen fastställt. Styrelsen fastställer de rapporteringskrav som erfordras för att få ändamålsenlig information om det finansiella och icke-finansiella utfallet, om risker i koncernens verksamhet samt hur dessa risker och utfall påverkas. Målet för den interna rapporteringen är att det ska finnas en ändamålsenlig och korrekt uppföljning och rapportering av verksamheten i relation till uppsatt affärsplan och budget. Rapportering sker månatligen till styrelsen, vd och koncernledningen.

SJs interna och externa rapportering omfattar utfall och analys av finansiella och icke-finansiella nyckeltal och syftar till att regelbundet rapportera om bolagets utveckling inklusive hållbart företagande. Månatligen följs detta upp genom SJ-koncernens styrkort. Rapporteringen följer gällande lagar och regler samt de krav som ställts av ägaren.

Styrelsen erhåller löpande rapportering om hur verksamheten utvecklas i förhållande till affärsplan, budget och prognos. I organisationen sker löpande uppföljning av efterlevnaden av interna policyer, riktlinjer och manualer samt av ändamålsenlighet och funktionalitet av etablerade kontrollaktiviteter, exempelvis leverantörsbedömningar. Andra exempel är kvartalsvis uppföljning av finanspolicyen, visselblåsarssystemet dit alla medarbetare kan anmäla oegentligheter samt löpande utvärderingar av säkerhetsrelaterat arbete.

De externa revisorerna genomför årligen granskning av den interna kontrollen avseende IT-miljön och den finansiella rapporteringen. Internrevisionen följer den av styrelsen fastställda revisionsplanen och rapporterar resultatet av sin revision till SJs revisionsutskott.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i SJ AB organisationsnummer 556196-1599

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för SJ AB för räkenskapsåret 2016-01-01-2016-12-31 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 42-49. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 26-87 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 42-49. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och rapport över resultat och övrigt totalresultat och rapport över finansiell ställning för koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Redovisning av intäkter från egettrafik

SJ redovisar för 2016 trafikintäkter om 8 580 MSEK, varav en betydande del är hänförlig till egettrafik. Intäkterna redovisas i samband med att resan genomförs. Intäktsredovisning av egettrafik bedöms vara ett särskilt betydelsefullt område då den stora transaktionsvolymen medför att fullständighet och periodisering är kritiska för att ett väsentligt fel i den finansiella rapporteringen inte skall uppstå. Att en fullständig överföring mellan biljettboknings- och redovisningssystemet sker är av särskild betydelse.

För ytterligare information hänvisas till kommentar till rapport över totalresultatet på sidan 51, koncernens redovisningsprinciper på sidan 61, not 1 om segmentsrapportering och not 2 om nettoomsättning.

Vår revision omfattade följande granskningsåtgärder men var inte begränsad till dessa.

- granskning av process för intäktsredovisning och testning av identifierade nyckelkontroller
- granskning av periodisering av trafikintäkter
- granskning av fullständighet genom testning av överläsning mellan kritiska IT-system för intäktsredovisningen med involvering av IT-revisorer
- granskning av generella säkerhetskontroller i biljettboknings- och redovisningssystemet med hjälp av IT-revisorer
- granskning av att ändamålsenliga redovisningsprinciper tillämpas och att erforderliga notupplysningar lämnas.

Redovisning av transportmedel

SJ redovisar i balansräkningen per den 31 december 2016 transportmedel och pågående nyanläggningar om totalt 5 379 MSEK. Redovisning sker till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Värdet omprövas årligen. Redovisning av transportmedel bedöms vara ett särskilt betydelsefullt område till följd av att felaktiga bedömningar och antaganden inom följande tre områden kan ge en betydande påverkan på koncernens resultat och finansiella ställning:

- analys av nedskrivningsbehov och där tillhörande bedömningar och antaganden såsom uppskattade framtida kassaflöden, diskonteringsränta samt tillväxt
- bedömning av nyttjandeperiod för investeringar
- gränsdragning om utgifter för underhåll skall aktiveras eller kostnadsföras

För ytterligare information hänvisas till koncernens redovisningsprinciper på sidan 61, och not 12 om materiella anläggningstillgångar.

Vår revision omfattade följande granskningsåtgärder men var inte begränsad till dessa.

- granskning av process för redovisning av anläggningstillgångar och bedömning av rimligheten i gjorda antaganden inom ovan nämnda områden och i modellen för nedskrivningsprövning av transportmedel
- granskning av integriteten och den aritmetiska korrektheten i den använda modellen för nedskrivningsprövning av transportmedel med hjälp av vår värderingsexpert
- granskning av bolagets bedömning av nyttjandeperiod för ett urval av transportmedel
- granskning av att ändamålsenliga redovisningsprinciper tillämpas och att erforderliga notupplysningar lämnas.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-25 samt 91-100. Det är styrelsen och verkställande direktören och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identi-

fieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De uppger, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskotts ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser

sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, i ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i revisionsberättelsen på grund av att de negativa konsekvenserna av att göra det rimligen skulle väntas vara större än allmänintresset av denna kommunikation.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för SJ AB för räkenskapsåret 2016-01-01-2016-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är

försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att förlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 42–49 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionsssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplýsningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2–6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Stockholm 22 mars 2017
Deloitte AB

Hans Warén
Auktoriserad revisor